

Ansökan VG-regionens essästöd 2016

Fem egnahemsområden i Göteborg

Trots att egnahemstanken byggde på en gemensam grund, att bereda möjligheter för mindre bemedlade att bygga ett eget hem, så skiljde sig de små och många gånger egenbyggda villorna åt i flera avseenden. Givetvis arkitektoniskt, beroende på under vilket av 1900-talets första decennier de ritades och byggdes, men också i storlek och utformning eftersom "mindre bemedlade" kunde ges en ganska vid tolkning. Gemensamt dock var uniformiteten: samtliga småhus inom ett område var intill förväxling lika när de uppfördes.

Husen har sedan under de följande åttio till hundra åren förändrats, i vissa fall totalt, i andra knappt ens marginellt. Landala egnahem, uppfört mellan 1914 och 1924, är nästintill fundamentalistiskt bevarat, medan Kålltorps egnahemsområde, byggt 1924-25, är helt förändrat. 1930-talets Bräcke, Utby och Fräntorps egnahemsområden har trots identiska grundförutsättningar – samma byggår, samma typritningar – gått olika vägar. Där Fräntorp präglas av viss återhållsamhet kan det i tillbyggarglädjens Utby ändå anas en mått av försiktighet medan Bräcke egnahem är helt otyglat, normlöst och fullständigt befriat från etablerade värderingar och stilideal.

Men varför?

Landala egnahem blev redan under byggtiden för dyrt för de arbetare området planerades för. De sist byggda radhusen kom inte utan anledning att kallas professorslängan och ingenjörslängan och arkitekttätheten bland invånarna ligger idag skyhögt över riksgenomsnittet. Kålltorps egnahem kom att kallas Järnvägsmannastaden på grund av att så många av husen såldes till järnvägsanställda. I Bräcke byggde varvsarbetarna, i Utby industriarbetare från SKF medan Fräntorpsborna var en mer varierad samling; många var spårvägare och postanställda men här fanns också en hel del renhållningsarbetare.

Men kan det vara så enkelt? Möjligen en delförklaring.

Jag skulle vilja gå tillbaka i historien och spåra förändringen i de här fem olika egnahemsområden. Hur var de initiala förutsättningarna, vad har hänt under åren, när hände det och vad kan de bakomliggande orsakerna ha varit?

Kort sagt: varför ser egnahemsområdena i Landala, Kålltorp, Bräcke, Utby och Fräntorp ut som de gör idag? En historieskrivning utifrån ett hanterligt utsnitt längs en politisk och socioekonomisk väg manifesterat i arkitektur.

Kontaktuppgifter till skribent

Olle Niklasson

530225-5715

Molinsgatan 11

411 33 Göteborg 0733-609696

olle@olleniklasson.se

Kontaktuppgifter till tidskrift

Arche

857207-6381

c/o Freudianska föreningen

Stora Nygatan 13

411 08 Göteborg 031-155470

Bg 5392-4817

Budget

Research på Stadsbyggnadskontoret, nybyggnads- och senare bygglovsritningar; Landsarkivet, person-, yrkes- och adressregister; Stadsmuseet, foto- och dokumentarkiv; Regionarkivet, dokumentarkiv specifikt de olika områdena; Riksarkivet, dokumentarkiv för besluten bakom egnahemsrörelsen.

Besök i egnahemsområdena för kartläggning och fotografering.

Intervjuer med personer med egen historia i respektive område och ansvariga i egnahemsföreningar. Intervjuer med sociologer och ekonomihistoriker.

Sammanställning av material och skrivjobb: text plus notapparat.

Beräknad tidsåtgång, mellan 2 och 3 månader, utspritt, plus allt som följer på en publicering som korrvärdor etcetera.

Söker 50 000 kronor för arbetet

CV Olle Niklasson

Utbildning

1959-1965	Folkskola
1965-1969	Realskola
1969-1972	Gymnasium, ekonomisk linje
1973-1978	Högskolestudier
	Sociologi 20p
	Nordiska språk 20p
	Litteraturvetenskap 40p
	Musikvetenskap 40p
	Musikhögskolan i Göteborg
	Arkitekturhistoria, Chalmers

Arbetslivserfarenhet

1978-1990

Musiker

Medlem i Skrotbandet, M'Bango-X, Brusset, Annika Blennerhede, Tottas Bluesband, Ulf Dageby. Med Skrotbandet spelade vi in två album och uppträdde bland annat på Roskildefestivalen 1979. Med Tottas Bluesband turnerade jag i Skandinavien och USA och spelade in två album plus medverkade på ett av de mest säljande albumen i Sverige någonsin: Vreeswijk-hyllningen Den flygande holländaren. Med Ulf Dageby turnerade jag och spelade in det sista (senaste?) Dageby-albumet: Känsliga soldater 1990.

Jag arbetade under dessa år också som studiomusiker på ett hundratal inspelningar med allt från Gösta Linderholm till Union Carbide Productions och turnerade bland annat med Ron Wood (Rolling Stones) 1998 och spelade live och på album med Bill Wyman (Rolling Stones) 1990.

Jag producerade åtta album för andra artister och spelade in ett soloalbum, Cirkusmusik (1984). Jag skrev teatermusik till Göteborgs Stadsteater, Dramatiska Teatern, Nationalteatern samt balettmusik till Ulf Gadds Tango (GöteborgsOperan bland annat). Jag satt med i diverse husband i TV och radio och deltog som musiker i olika frilanssammanhang, från Galenskaparna/After Shave till turnéer, klubbspelningar, konserter och i performance-sammanhang som exempelvis Ny Scen och Atalante.

Under perioden 1980-1990 undervisade jag också i ensemble och musikteori vid Musikhögskolan i Göteborg (tjänstställd).

1994

Medverkade som musiker i Eva Britt Strandbergs Jaques Brel-föreställning i Göteborg och Stockholm.

1996-1997

Medverkade som musiker i Kent Anderssons två första revy-säsonger på Aftonstjärnan.

2011-

Skrev, producerade och spelade in Beehive Plains album Tape tillsammans med Karl Gasleben och Peter Davidson 2011. Nytt album, Gong, släpptes senhösten 2014.

Övrigt

2002 producerade jag en samplings-CD, färdiga så kallade musik-loopar, med blåssektionsfraser. Flera av

dessa hamnade småningom i världens mest spridda musikmjukvara, Apples Garage Band, och ligger till grund för bland annat signaturen till P1-programmet Publicerat.

1990-1999

Journalist

Från 1990 arbetade jag som redaktör på Musikermagasinet, Skandinavians största musikertidning. Åren 1995-1999 var jag chefredaktör då jag också genomdrev en modernisering av tidningens innehåll och layout.

Böcker

Under perioden skrev jag en etymologisk kokbok, Lök på laxen (Bokförlaget Korpen 1994). Boken gavs ut i pocketupplaga 1998. 1999 skrev jag kapitel 8 i antologin Adventskalender för vuxna (Korpen). Fyrtiotvå hus och en bockkran i Göteborg. (Tre Böcker 2014.)

1999-2000

Content manager

1999 började jag arbeta som content manager på ett internetbaserat musikföretag, www.stereo.com. Affärsidén var att sälja musik genom nedladdningar på Internet. Kapital kom främst från tyska Edel, världens största independentskivbolag, och hemsidan togs fram i samarbete med Framfab. 2000 var stereo.com ett i raden av många internetsatsningar som kraschade.

2000-

Journalist, frilans

Under åren har jag medverkat/medverkar i: Akustik, Bruno, Computer Music (brittisk), Classic Motor, Dagens Industri, Dagens Nyheter, Disajn-Konstvärlden, F1 Racing, Filter, Fokus, Göteborgs-Posten, Intermezzo, Konstnären, Lira, MacWorld, Musikermagasinet, Monitor, Office, Offside, Studio, Sydsvenska Dagbladet, Veckans Affärer, Zenit och Östgöta Correspondenten. Mina ämnesområden är kultur i allmänhet med specialisering på musik, musikteknik, formgivning, arkitektur, antikviteter/samlarobjekt samt bilar/F1-racing. Jag har också skrivit krönikor i G-P, Lira, Musikermagasinet, MacWorld, Studio och Office. Värt att framhålla någorlunda aktuellt blev min serie om arkitektur och landmärken i GPs Tvådagars mycket uppmärksammas och också den textmässiga grunden till boken Fyrtiotvå hus och en bockkran i Göteborg (2014). Mina två artiklar om konsten i VG-regionen i GP i mars 2016 startade inte bara serien Konsten i regionen i GP utan också den aktuella debatten om galleridöden i Göteborg och på riksnivå generellt finansiering av konst och konstnärliga uppdrag.

Föredragshållare

Från 2014 och framåt håller jag regelbundet föredrag om konst och arkitektur.

Researchuppdrag	<p>Åt Brottsförebyggande rådet arbetade jag 2004 med en undersökning om illegal hantering av kulturföremål. Undersökningen publicerades i rapporten Cultural Heritage Crime – The Nordic Dimension 2006. MintStation. Research för planerad internetsatsning Aspiro 2002. Research för planerad internetsatsning 2002. Domus. Research för planerad internetsatsning 2001.</p> <p>Åt Begrepsverkstad för konst undersökte jag strukturerna i de statliga, regionala och kommunala betalströmmarna för kulturstöd åt bildkonstnärer. Rapport juli 2014.</p>
Övrigt	<p>2001 bildade jag och några andra intressenter The Landmark Trust Scandinavia, en stiftelse för att restaurera hotad 1900-tals arkitektur i Skandinavien.</p> <p>2002-2003 producerade jag allt textinnehåll som intervjuer, tekniska artiklar med mera, på musiksajten PrimeSounds. Samtliga texter på engelska.</p> <p>2003 gjorde jag tillsammans med Daggan Stamenkovic för IUC Hultsfreds räkning tre utredningar åt intressenter i musikbranschen som underlag för satsningar på musiksäljning över internet.</p> <p>2003 skrev jag "Bättre skyltsvenska", en skrift om bättre och sämre uttryckssätt för näringsidkare åt Svensk Handel.</p> <p>2003-2004 gjorde jag samtliga intervjuer åt 2Entertains artistmagasin plus programblad åt bland annat Christer Sjögren och Johan Rheborg.</p> <p>2005 skrev och producerade jag för PowerFx räkning blåssektionssamlingar under namnet Dynamo Horns. Flera av dessa finns nu i Apples Garageband vilket gör dem till de mest spridda blåssektionssamlingarna i världen. Bland annat radioprogrammet Publicerat har dem i sin signatur.</p> <p>2010-2011 Producerade jag designutställningarna på NK under Kulturkalasveckorna i Göteborg.</p> <p>2014 Konfrencier på Götaplatsen under Symfonikernas dag under Kulturkalaset då jag också hade en egen programpunkt som handlade om Göteborgsarkitektur.</p> <p>2014-2015 Skrev jag manualen till synthesizern Nord Electro 5D åt företaget Clavia.</p>
2003- Akustisk formgivare	<p>Tillsammans med tonsättaren Åke Parmerud startade jag 2003 Audiotechtecture (www.audiotechtecture.se), ett företag som arbetar med akustisk formgivning (ljudsättning), ljuddesign och ljudkonst. Bland våra</p>

kunder finns Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus, Hotell Avalon, Hotel Scandic Berlin, Hotell Radisson Blu Riverside, Karlskrona Kommun, Vildmarkshotellet och Kinnarps. Vi har även ljudsatt utställningar som Expo Zaragoza 2008 och Sjöfartsmuseet 2013, och skapat ljudkonstverk bland annat Ljus i Alingsås 2006, den interaktiva ljudskulpturen Yttringar 2007, en installation för Karlskrona kommun 2010 och 2012 fyra ljudverk som köpts in för att ingå i Röhsska museets permanenta samlingar.

2015 gjorde vi en ljudsättning av Gustavsviks upplevelsebad i Örebro för vilket vi fick ett av designvärldens mest prestigefyllda priser, Red Dot Award, vilket vi mottog i Berlins konserthus november samma år.

Nytt under 2016 är en installation i Vara simhall, ytterligare tio behandlingsrum på Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus och ett konstprojekt om Gasklockan som ställs ut i Järnhallen på Ringön i september-oktober.

Övrigt	I samband med Audiotechures verksamhet har jag föreläst om ljud och ljudmiljö för bland annat Akademiska Hus, Sveriges Arkitekter, Arkitekturskolan, Högskolan i Örebro och Sahlgrenska akademien.
Styrelseuppdrag	Ordförande i Brf Rönne 11 Styrelsemedlem för kulturtidskriften Zenit
Stipendier	1985 Göteborgs stads kulturstipendium 2009 Stim-stipendiet 2010 Författarförbundets stipendium 2014 ARQ-stipendiet 2014 Birgitta och Pater Celsings stiftelse 2015 VG-regionens essästöd 2015 Red Dot Design Award
Kontaktuppgifter	Olle Niklasson Molinsgatan 11 411 33 Göteborg olle.niklasson@audiotechture.se olle@olleniklasson.se 031-16 07 37 0733-60 96 96